

جزوه های آموزشی، هنده دو یازدهم ریاضی، دكتر مزبان حمیبي

سلام

وقت بخیر

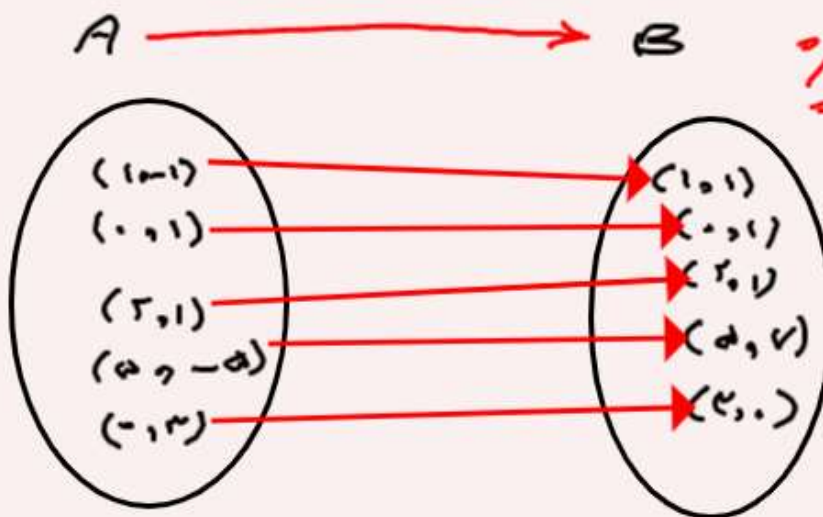
جزوه های کلاس های مجازی

مدرس: مزبان حمیبي

موضوع: فصل دوم، تبدیل های هندسی و کاربرد آنها - هنده دو یازدهم ریاضی

تبدیل:

تغییر:
هر نقطه از A دقیقاً یک نقطه در تصویر است

و:
هر نقطه B را دقیقاً یک نقطه
در تصویر از A است.

تبدیلی

تعریف :

هر تبدیل در معنی M تابعی است که هر نقطه از M را دقیقاً به یک نقطه از M معنی تصویر کند و برعکس، هر نقطه از M دقیقاً تصویر یک نقطه از M معنی باشد.

با: تبدیل یک تابع یک به یک است از M معنی به M معنی.

تبدیلی

قرارداد: آرد T یک تبدیل روی صفحه P باشد می نویسیم:

$$T: P \rightarrow P$$

و: آرد T نقطه A را به نقطه B تصویر کند می نویسیم:

$$T(A) = B$$

$$T^{-1}(B) = A = \underline{A}$$

یا آرد f

$$f(x) = a \Rightarrow f^{-1}(a) = x$$

مزبان حبیبی

سؤال: بتدیل $T: P \rightarrow P$ را بصورت زیر در نظر بگیرید:

$$T(x, y) = (x+1, y-2)$$

$$1) T(5, 1) = (5+1, 1-2) = (6, -1)$$

$$T^{-1}(6, -1) = (5, 1)$$

$$2) T^{-1}(r, v) = (a, b) \Rightarrow T(a, b) = (r, v)$$
$$\Rightarrow (a+1, b-2) = (r, v) \Rightarrow \begin{cases} a+1=r \Rightarrow a=r-1 \\ b-2=v \Rightarrow b=v+2 \end{cases}$$

$$T^{-1}(r, v) = (r-1, v+2)$$

مزبان حبیبی

$$f(x) = \frac{2x-1}{x+2} \quad : 5, 17, 25$$

$$f(25) = \frac{2(25)-1}{25+2} = \frac{49}{27}$$

$$f(25) = \frac{49}{27} \Rightarrow f^{-1}\left(\frac{49}{27}\right) = 25$$

$$f(2) = \frac{2(2)-1}{2+2} = \frac{3}{4} \rightarrow f^{-1}\left(\frac{3}{4}\right) = 2$$

$$f(2) = \frac{3}{4} \Rightarrow f^{-1}\left(\frac{3}{4}\right) = 2$$

مبانی

مثال: مهربان کنید T یک تبدیل در صفحه باشد که فقط را به مرکز O به اندازه 4° دوران می دهد.

$$T(A) = A'$$

$$(OA = OA', \widehat{AOA'} = 4^\circ)$$

$$T(B) = B'$$

$$(OB = OB', \widehat{BOB'} = 4^\circ)$$

مهربان

تکوین: در مثل متساوی الساقین $AB = A'B'$.

$$\left. \begin{array}{l} \hat{O}_1 + \hat{O}_2 = 40^\circ \\ \hat{O}_2 + \hat{O}_3 = 40^\circ \end{array} \right\} \Rightarrow \hat{O}_1 = \hat{O}_3$$

$$\left\{ \begin{array}{l} OA = OA' \\ OB = OB' \\ O_1 = O_3 \end{array} \right. \xrightarrow{\text{فرض}} \Delta OAB \cong \Delta OA'B' \Rightarrow AB = A'B'$$

مزبان حبیبی

تبدیل ایزوتتری: (طولیا)

تبدیلی است که طول یا حفظ (فاصله بین دو نقطه) را حفظ می کند

یا: تبدیل T را ایزوتتری می گویند، هرگاه: $T(A) = A'$ و $T(B) = B'$

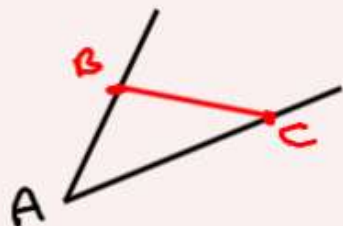
$$AB = A'B'$$

یعنی: فاصله بین دو نقطه یا فاصله بین چند نقطه برابر است.

تبدیلی

تمرین: ثابت کنید در تبدیل ایزومتري، اندازه زاویه حفظ می شود.

ایده: منظر کنید $\hat{A}$ تصویر زاویه $\hat{A}$ تحت T را در
 دو نقطه B و C را روی اضلاع
 AB و AC انتخاب می کنیم.
 $T(A) = A'$, $T(B) = B'$, $T(C) = C'$

چون T ایزومتري است
 $\implies AB = A'B'$ و $AC = A'C'$, $BC = B'C' \implies \triangle ABC \cong \triangle A'B'C'$
 $\therefore \hat{A} = \hat{A}'$ ✓

تبدیلی

نتیجه: در تبدیل ایندوتری، سمت حقیقی بود.

یعنی: سمت حرکت در تبدیل ایندوتری، با سمت تصویرش برابر است.

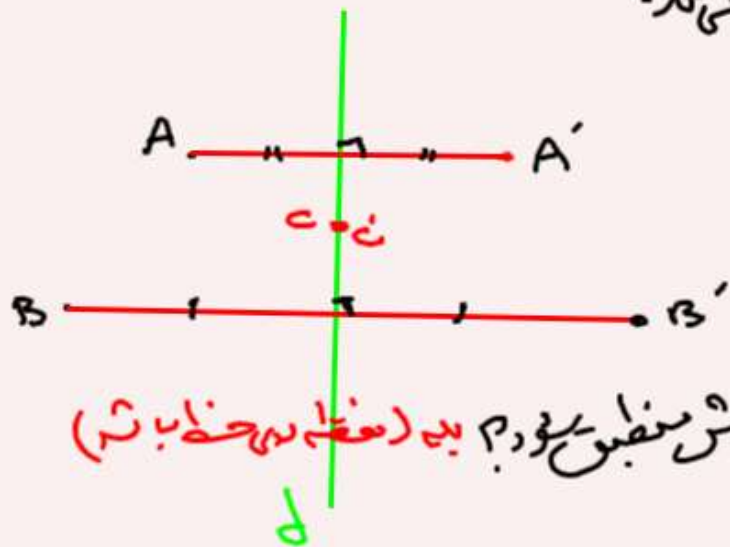
تذکره: تصویر هر نقطه تحت تبدیل ایندوتری، با خودش همگن است.

تبدیلی

مثال: خط α را در خط β بکشید.
فرض کنید T ، هر نقطه را نسبت به خط α متناهی کند.

$$T(A) \equiv \text{نقطه } A \text{ نسبت به خط } \alpha$$

سؤال: آیا این تبدیل اینو سترگه است؟

سؤال: آیا نقطه α هست؟ تصویرش بر خودش منطبق می‌شود یا نه (نقطه α نسبت به خط α)

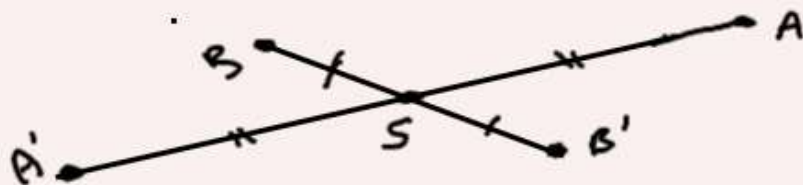
تبدیلی

تعریف: اگر $T(A) = A$ آنگاه نقطه A را یک نقطه ثابت می گویند.

مثال: در تقارن نسبت به خط l ، نقطه S روی خط l ، نقطه ثابت هستند.

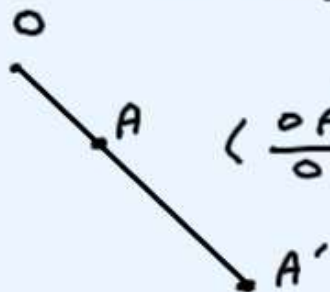
مثال: در تقارن نسبت به نقطه K ، نقطه K نقطه ثابت است.

مزبان حبیبی

تجانس (تقارن) : نقطه O و عدد حقیقی k را در نظر بگیرید. $(k \neq 0)$
 تجانس به بزرگی $|k|$ و مثبت k ، تبدیل است که برای هر نقطه A و
 تصویر آن A' ، دو شرط زیر برقرار است.

۱) O و A و A' روی یک خط هستند.

$$(2) \quad \left(\frac{OA'}{OA} = k \right) \quad OA' = k \cdot OA$$

$$|k| > 1 \Rightarrow OA' > OA$$

$$|k| < 1 \Rightarrow OA' < OA$$

۲.۳

مزبان حبیبی

انواع تجانس :

انسباط $\Rightarrow$ تصویر هر مثل از صورتش بزرگتر $\Rightarrow |k| > 1$

انقباض $\Rightarrow$ تصویر هر مثل، از صورتش کوچکتر $\Rightarrow |k| < 1$

تجانس راستقیم $\Rightarrow k > 0$

(معکوس) تجانس راستقیم $\Rightarrow k < 0$

تجانس در واقع هم $\Rightarrow k = 1$ بدلیل همانند

تجانس در حقیقت $\Rightarrow k = -1$ یک بازتاب است

مزبان حبیبی

تذکره:

۴- $k = 0$ نگاه بچانس به مرکز O دایره بچانس صفر، هم‌افلا
را به O تصویر می‌کنند و در واقع می‌بندین تا B است. (سیاه چاله)

بندینی

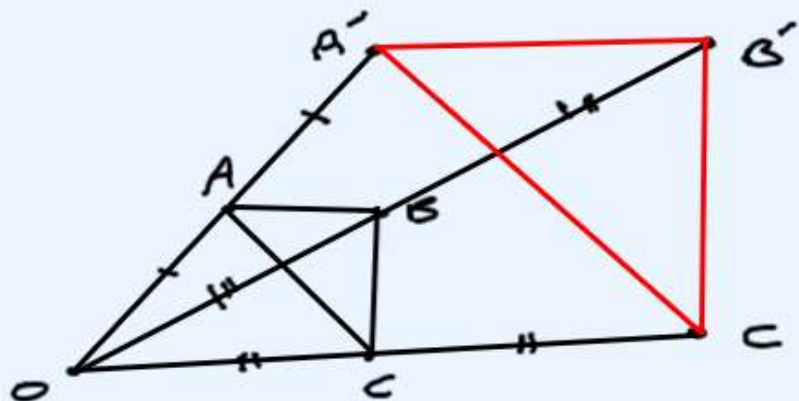

تمرین: در شکل زیر مثلث ABC و نقطه ثابت O داده شده است.

الف) مجانب مثلث ABC را بکش

ب) مجانب به مرکز O و ضلع AB رسم کنید $K=2$

ج) چرا $\triangle ABC \sim \triangle A'B'C'$ ؟

$$\frac{A'B'}{AB} = \frac{A'C'}{AC} = \frac{B'C'}{BC} = 2 \quad \text{چون}$$

ب) بنویسید ضلع های مثلث $A'B'C'$ موازی با ضلع های ABC است.

$$\frac{S_{A'B'C'}}{S_{ABC}} = k^2 = 2^2 = 4$$

مزبان حبیبی

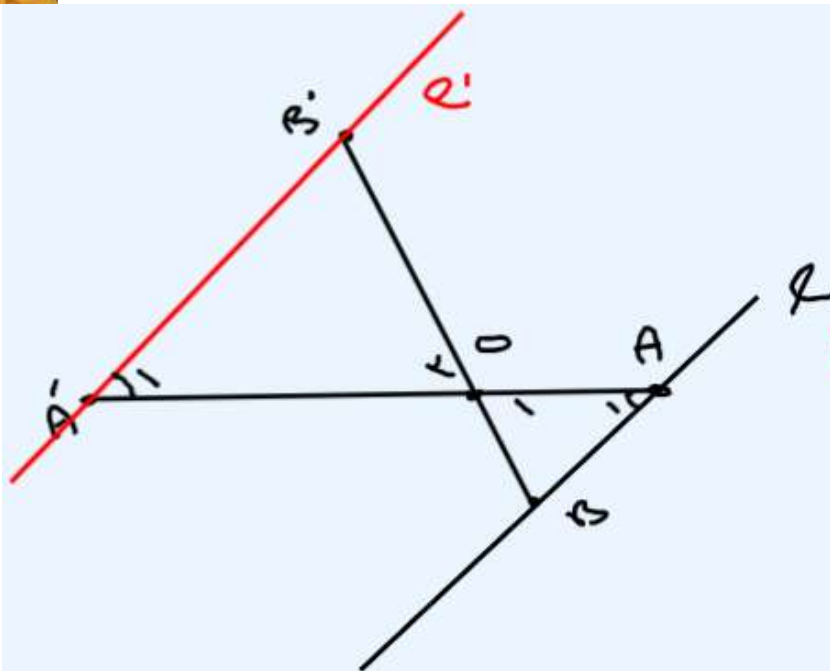
تمرین: ثابت کنید، تجانس تریب خط را حفظ می کند.

اثبات: تجانس مستقیم:

موضوع کنیم خط l تصویر خط l' تحت تجانس. مرکز O باشد تجانس k باشد.

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{OA_1}{OA} = k \\ \frac{OB_1}{OB} = k \end{array} \right. \Rightarrow \frac{OA_1}{OA} = \frac{OB_1}{OB} = k \Rightarrow \triangle OAB \sim \triangle OA_1B_1$$

و $\hat{A}_1 = \hat{A}_1'$ در نتیجه $l \parallel l'$.

تجانس معلوس:
 فرض کنیم l و l' خط معلوس تجانس
 معلوس به مرکز O و نسبت تجانس k باشد ($k < 0$)

$$\begin{cases} \frac{OA'}{OA} = \frac{OB'}{OB} = |k| \\ \hat{O}_1 = \hat{O}_2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \Delta OAB \sim \Delta OA'B'$$

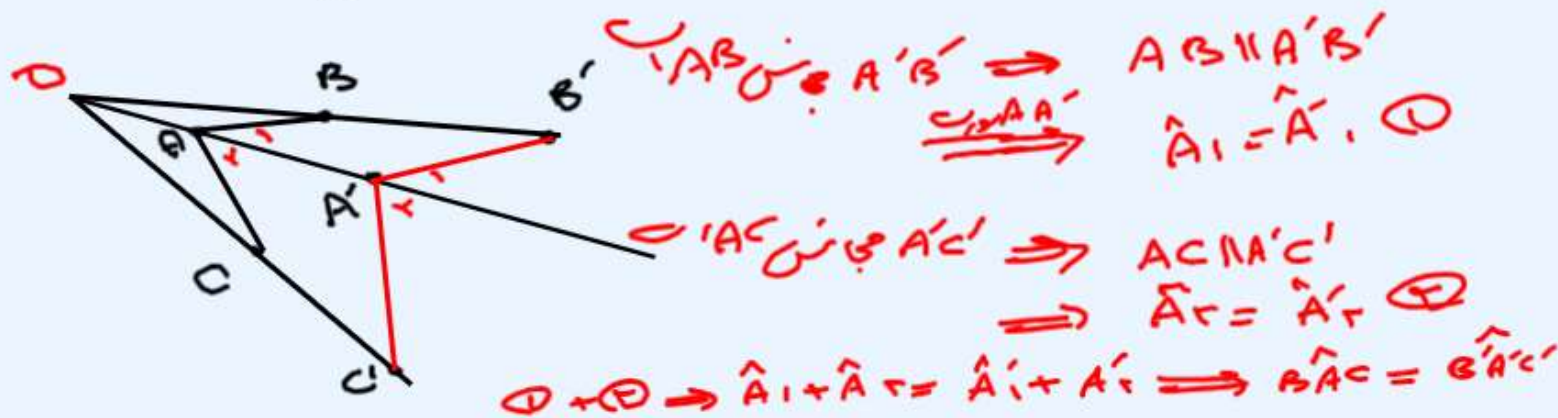
$$l \parallel l' \quad \hat{A}_1 = \hat{A}'_1 \quad \text{و}$$

مزبان حبیبی

مکرمین : ثابت کنیده، بتدیل تجانس، اندازه زاویه، احصا می کنده.

اثبات : فرض کنیده $\hat{A}'$ تجانس زاویه $\hat{A}$ در تجانس به مرکز O در نسبت k به مرکز

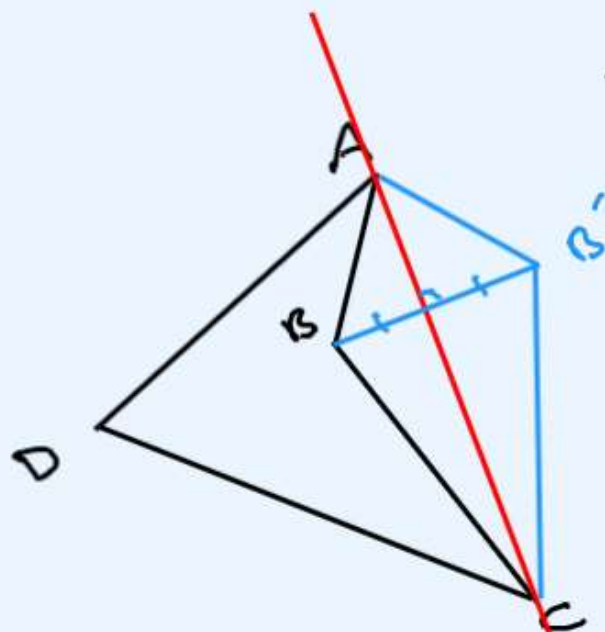
بزه های آموزشی، هنده دو یازدهم ریاضی، دکتر مزبان حبیبی

مزیات کتبه صنف ۱۰ صنف ۱۵

تکلیف

مزبان حبیبی

سؤال ۱: زمین بی به شکل زیر را احصا رکنی کردن ایم.

اگر بخواهیم با همین احصا رکنی و همین حیاط،

زمین بزرگتر که احصا رکنی کنیم. آیا امکان پذیر است؟

جواب: بجز با B نسبت به خط AC را B' بنسیم.

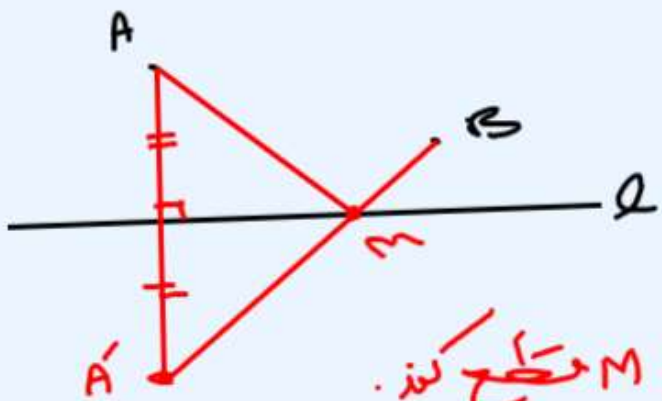
چون با B' تا B نیز دتر که است: $AB = A'B'$
 $CB = CB'$

صیغه $AB'CD = ABCD$ و $S_{AB'CO} > S_{ABCO}$ در نتیجه

زمین بزرگتر

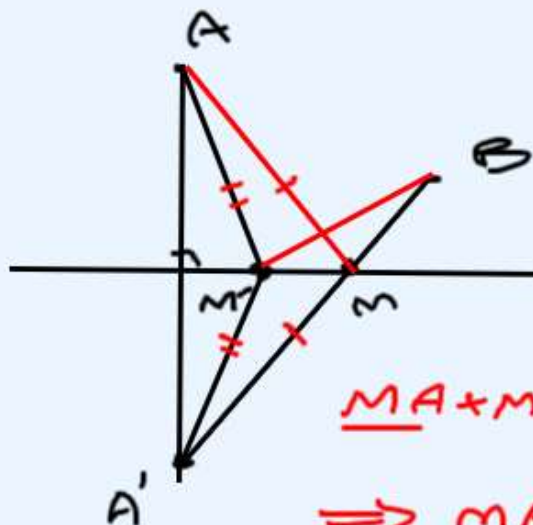
سأه : دو نقطه A و B و خط l را در نظر بگیرید .
نقطه M روی خط l را چنان بیابید که
 $MA + MB$ کمترین مقدار ممکن باشد .

حل :

میان M : قرینه A نسبت به l را A' بنامید
 B را به A' وصل کنید تا l را در M قطع کند .

مزبان حبیبی

اثبات کترین مقدار بود $MA + MB$:

نقطه ای در کف ما M' بخیر از M اوی که انتخاب کنید.

ل محود صفت $A A'$ است پس $\underline{M'A = M'A'}$

$$\underline{MA + MB} = \underline{MA' + MB} = A'B < \underline{M'B + M'A'}$$

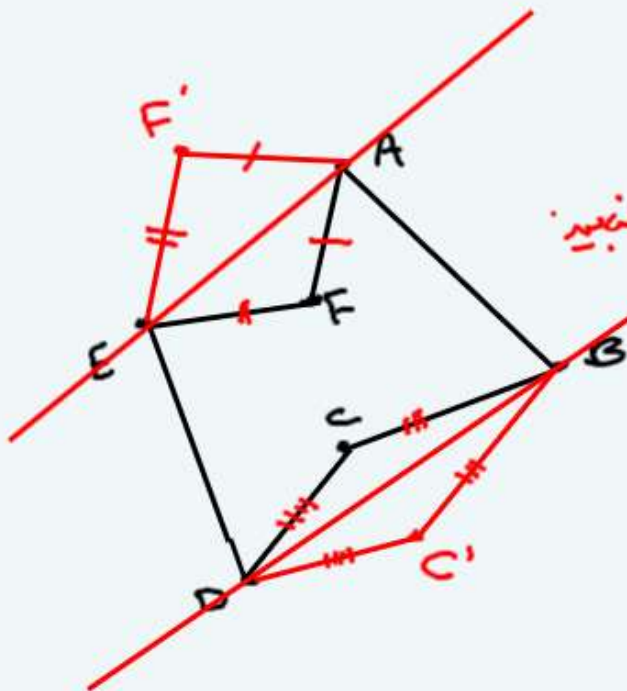
$$\Rightarrow MA + MB < M'B + M'A \quad \checkmark$$

مزبان حبیبی

تمرین صفحه ۵۶ : (ب)

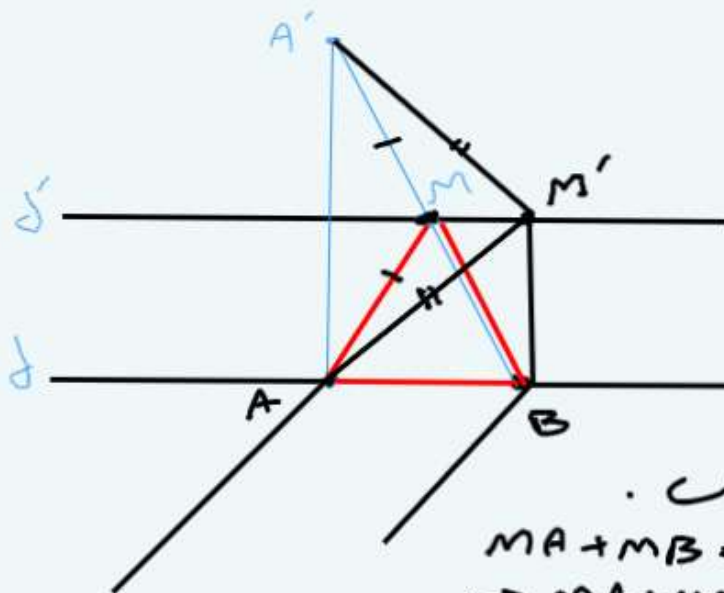

۱- فرض کنید F را نقطه A به خط l و F' را نقطه A'

۲- فرض کنید C را نقطه B به خط l و C' را نقطه B'

$$\begin{aligned} AF &= AF' \\ DF &= DF' \\ BC &= BC' \\ DC &= DC' \end{aligned}$$

مزبان حبیبی

تمرین ۲ صفحه ۱۱۰ :

تمرین ۱ نسبت به خط d' تقابل را A' می‌نویسید.

با حفظ $A'B$ ، d' را در M' قطع می‌کنید.

ادی می‌کنیم $MABM'$ کمترین مسافت است.

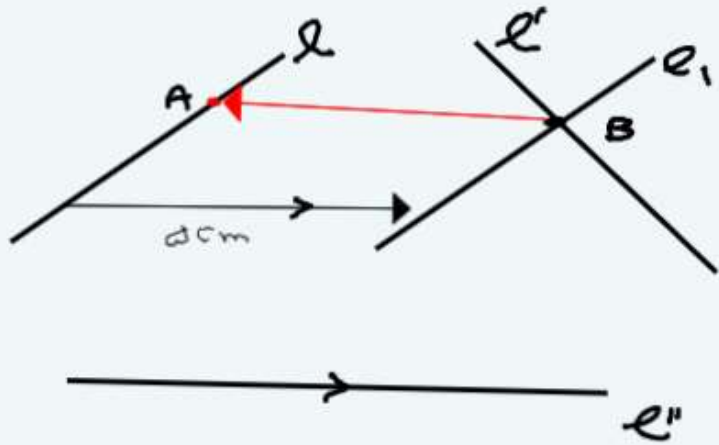
$$MA + MB = MA' + MB = A'B < M'A' + M'B = M'A + M'B$$

$$\Rightarrow MA + MB < M'A + M'B \quad \blacksquare$$

مزبان حبیبی

تمرین ۳ صفحه ۵۴ :

خط l را با اندازه d نسبت به l' موازی
 l'' انتقال دهیم به موازات l'' .
 خط l , l' , l'' در نقطه B متقاطع اند.
 $(l, l', l'') \Rightarrow l \parallel l'$
 تصویر کردن B را نسبت به انتقال l' به l
 بسازیم A به دست آید. پس :

$$A \in l, B \in l' \Rightarrow |AB| = d, AB \parallel l''$$

بسیاری

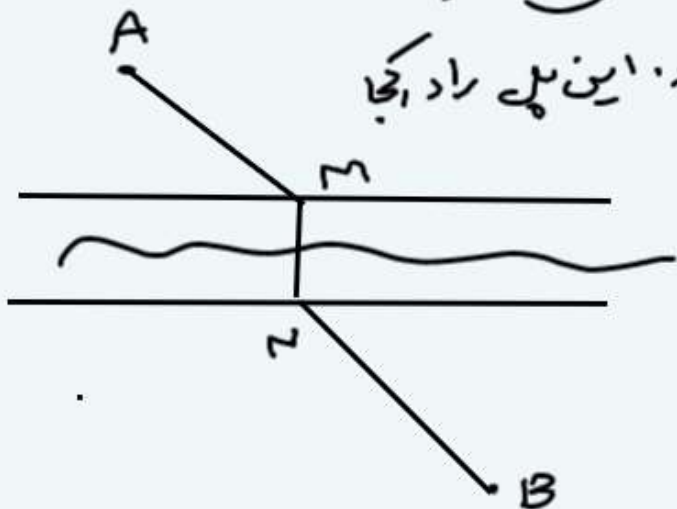

تمرین (۵۵): مد خط A و B در وسط ادا فضا حرکت دارند:

قرار است یک پل عمودی روی رودخانه احداث شود. این پل را در کجا

احداث کنند که مسافت از A به B ، کمترین

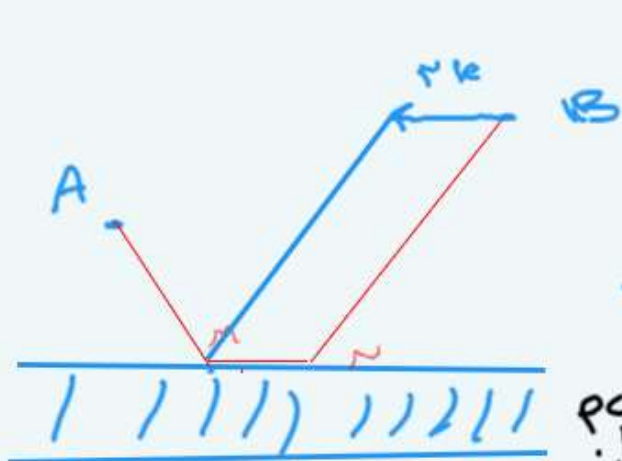
مسافت ممکن باشد.

مسافت: کمترین مسافت $A M N B$ را پیدا کنید.

مزبان حبیبی

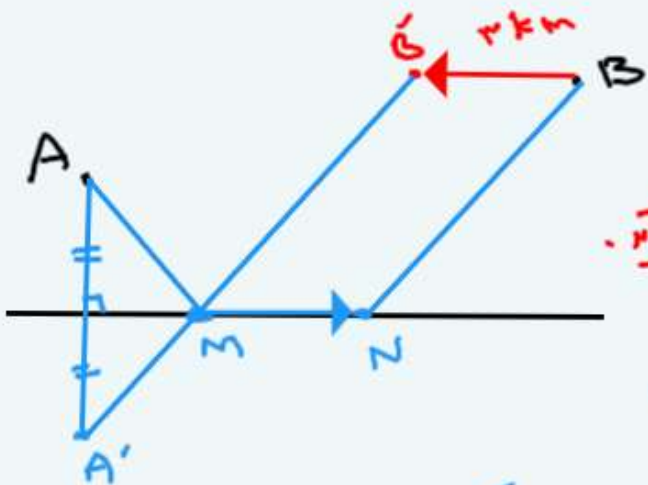

تمرین: دو مثلث A, B در یک طرف من و در ضلع AB قرار دارند. می خواهیم یک خط موازی با AB بکشیم که از وسط من بگذرد. چگونه می توانیم این کار را انجام دهیم؟

تمرین بعدی: مسکن برای امداد صفت با هر چه در دسترس است.

بهبودی

۱- نقطه B را به موازات C من لود صاف من ،
به اندازه ۳km به سمت A منتقل کنید تا B' بدست آید .

تصویر (حرفین) A را این به خط C من ، A' بنویسید .

خط C من را در M قطع می کند .

نقطه M را بر عکس انتقال BB' ، به نقطه N منتقل کنید .

AMNB جواب است .

مزبان حبیبی

بزوه های آموزشی، هنده دو یازدهم ریاضی، دکر مزبان حبیبی

پان

دکر مزبان حبیبی